

Something which is not specific

דבר שאינו מסויים –

OVERVIEW

The גמרא stated that the word שלמה (in the פסוק of פשע על כל דבר) is written in order to exclude a דבר שאינו מסויים from the requirement of a שבועה and to exempt it from כפל. There is a dispute between רש"י and תוספות as to the meaning of a דבר שאינו מסויים.

פירש הקונטרס¹ דבר שאין לבעלים סימן בו -

רש"י explained that דבר שאינו מסויים means **an object in which the owners have no identifying markers on it.**

תוספות disagrees:

וקשה מה לי יש בו סימן מה לי אין בו סימן² -

And this is difficult to understand; what difference does it make (regarding paying כפל or being obligated to swear), whether it has a סימן, or whether it does not have a סימן; the rule should be the same in all cases.

דבר שאינו מסויים offers his interpretation of a תוספות:

ומפרש רבינו יצחק בן אברהם כגון ההיא דתנן בשבועות הדיינין (שבועות דף מב,ב ושם דיבור המתחיל על) -

And the ריב"א explains that a דבר שאינו מסויים is like for instance that which we learnt in a משנה in שבועות הדיינין regarding the שבועה of במקצת -

אין נשבעין אלא על דבר שבמדה שבמשקל ושבמנין³ -

There is no oath of מובמ"ק unless it is something which can either be measured, weighed, or counted -

לאפוקי בית מלא מסרתי לך וכיס מלא והלה אומר מה שהנחת אתה נוטל⁴ -

This excludes a case where the claim is, 'I gave over to you a house full of merchandise, or a full wallet', and the defendant claims 'here take what you put down'; less than the claimant demands. In this case (even though he is a מובמ"ק, nevertheless)

¹ בד"ה למעוטי.

² See 'Thinking it over'.

³ So if for instance the claimant says, I gave you two yards of cloth (or two pounds of copper, or two dollars) and the defendant claims you only gave me one yard of cloth (or one pound of copper, or one dollar) the defendant is liable to pay for that which he admitted, and swear that he did not receive the rest.

⁴ See the גמרא there on מג"א (and תוס' ד"ה אלא) where רבא explains the משנה even in a case where the claim is זה, nevertheless it is not considered a דבר שמנין since even if the house is not completely full it may be called a בית מלא; alternately since the respondent merely said נוטל אתה מה שהנחת אתה without specifying a specific amount, it is not considered a דבר שבמדה וכו'.

- דבר שבמדה שבמשקל ושבמנין since it is not a שבועה

אבל זה אומר עד החלון וזה אומר עד הזיו חייב⁵ -

However if this one claims there was merchandise up to the window, and the defendant claim it was only up to the (lower) peg, he is obligated to take the oath of a מובמ"ק. This concludes the citation from that משנה. continues with his explanation -

ומנא ליה הא סברא אי לא משום דדרשינן משלמה⁶ -

But how did the תנא know this logic to differentiate whether it is a דבר שבמנין or not, **if it is not on account of the expounding** of the word שלמה. דבר שאינו מסויים. A. דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין according to this explanation, is something which is not a דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין⁷.

דבר שאינו מסויים offers an alternate explanation of a תוספות

ועוד היינו יכולין לפרש דבר המסויים כי ההיא דפרק הזהב (בבא מציעא דף מז,א) -

Additionally we can explain דבר המסויים to be like that which רב states in קנין חליפין regarding פרק הזהב -

מה נעל⁸ דבר מסויים⁹ כולי לאפוקי חצי רימון וחצי אגוז דלא -

Just as a shoe is a דבר המסויים, etc., in order to exclude half a pomegranate or half a walnut that they are not eligible for קנין חליפין -

וכן אמרינן לקמן (דף סד,ב) גבי דרשה דהמצא תמצא¹⁰ -

And similarly the גמרא states later regarding the דרשה of המצא תמצא -

דאמר שדי חמור בין המצא תמצא¹¹ למעוטי¹² דבר שאינו מסויים -

Where the גמרא states, 'place the word חמור between the two words of המצא תמצא in order to exclude a דבר שאינו מסויים from paying כפל, so there too -

היינו חצי רימון וחצי אגוז דממעט להו מכפל -

It means a דבר שאינו מסויים that he excludes them from paying כפל.¹³

⁵ In this case it is a דבר שבמדה; up to the window or up to the זיו.

⁶ The תנא of that משנה was aware that שלמה excludes a דבר שאינו מסויים; his understanding of a דבר שאינו מסויים is something which is not a דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין; otherwise why did he exempt them from a שבועה.

⁷ A דבר שאינו מסויים in the case of a טוען טענת גנב (which the word שלמה is excluding) is where the מפקיד claimed, 'I gave you a this house full of merchandise to watch', and the שומר claims, 'someone stole part of it' (the part that is missing), and then it was found that the שומר stole it; he does not pay כפל since it is a דבר שאינו מסויים.

⁸ We derive קנין חליפין from a פסוק in ד, ו which states וְעַל הַתְּמוּנָה לְקַיֵּם כָּל דָּבָר שֶׁלֹּא אִישׁ יַעֲשֶׂה וְנָתַן לְרֵעֵהוּ וְגו'. נעל⁸.

⁹ דבר המסויים there רש"י explains it to mean שלם, whole.

¹⁰ In a usual דבר המצא תמצא בידו הגנבה משור עד חמור עד שיה חיים שנים ושלם reads: פסוק שמות (משפטים) כב,ג.

¹¹ In a usual דבר המצא תמצא, כללים of דבר המצא and תמצא are written adjacent to each other, and the פרטים of שור חמור וכו' are written after the כללים. Nevertheless, we consider it as if the פרטים is placed between the כללים and interpret it as a regular כופו"כ.

¹² In our text it reads דבר המצא תמצא. The idea is the same; see ד"ה אלא there רש"י. See later in this תוספות.

¹³ It should be pointed out that this exclusion of דבר שאינו מסויים regarding כפל from המצא תמצא is concerning a 'regular' thief. The exclusion of a דבר שאינו מסויים from paying כפל which is derived from שלמה is regarding a שומר who is טוען טענת גנב where he actually kept it for himself. See this תוספות later.

תוספות responds to an anticipated difficulty:¹⁴

ודבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין דמצרכי גבי חיוב שבועה תיפוק ליה ממשמעות דכי הוא זה -
 דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין דמצרכי גבי חיוב שבועה that it be a ¹⁵כי הוא זה which is written
 by ¹⁶שבועת מובמ"ק.

גירסא discusses a variant תוספות

ויש ספרים דגרסי לקמן¹⁷ לאתויי דבר שאינו מסויים -

And there are some texts which read later, ‘that חמור comes to include a דבר שאינו מסויים, meaning that there is a חיוב כפל by a דבר שאינו מסויים; not as תוספות reads it; to exclude a דבר שאינו מסויים from paying כפל.

גירסא rejects this תוספות

ואין נראה דמהיבא הוה סלקא דעתין למעוטי דאיצטריך קרא לאתויי¹⁸ -

And this גירסא of לאתויי is not correct, for from where would we have thought that a דבר שאינו מסויים is excluded from כפל that we require a פסוק to include it?!

- דבר שאינו מסויים rejects a possible reason to exclude a תוספות

דאָף על גב דממעטינן ליה לענין טוען טענת גנב מכפל¹⁹ בגנב עצמו²⁰ מהיכא אתי -

For even though we have excluded a שאינו מסויים regarding a טוען טענת גנב from paying כפל; however, regarding an actual thief, from where can we derive that he should be exempt from כפל that we need a לימוד to include him in כפל -

אלא למעוטי גרס -

But rather the text reads, ‘to exclude’ אֶת זֵרֵינוּ מִסוּיִים from paying כֶּפֶל.

¹⁴ According to this explanation that a דבר מסיים means a דבר שלם, so the word שלמה (only) excludes a חצי רימון וכו' from שבועות (וכפל), but it does not exclude something which is not a דבר שבמדה וכו', so how does the משנה in שבועות (mentioned previously) derive that a חיוב שבועה is only by a דבר שבמדה וכו'?

¹⁵ We derive 'אשר יאמר כי הוא זה עד האלקים וגו' (משפטים) שמות which states 'אשר יאמר כי הוא זה' from the פסוק in כה, כב, 'אשר יאמר כי הוא זה' (מורה במקצת), and it also means, 'it is only this'; implying that he is admitting to a specific amount, a 'דבר שבמדה וכו'.

¹⁶ According to this answer there is no *כפל וכו'* (because of the *מיעוט* of *שלמה*) and there is no *חיוב* *דבר שבמדה וכו'* (because of *זה*), however there is a *כפל חיוב* even if it is not a *דבר שבמדה וכו'* (since there is no *פסוק* to exclude it).

17 ס.ד.ב.

¹⁸ תוספות is arguing that we need a דרשה or ריבוי to include something if there is some reason or לימוד why it should be excluded. However there is seemingly no reason to exclude a דבר שאינו מסיים that we should require a כופו"כ to include it.

¹⁹ This is the exclusion from שלמה (in פסוק ח) where we exclude the כפל payment for a טוען טענת גנב (which that פסוק is discussing) if it is a דבר שאינו מסויים.

²⁰ The פסוק of המצא תמצא where we also discuss מסויים (שאינו) דבר is regarding a 'regular' גנב. See footnote # 13.

anticipates a difficulty:

ואף על פי שנתמעט מגנב עצמו בפסוק הראשון²¹ -

And even though a דבר שאינו מסויים **was already excluded** from paying כפל **regarding an actual גנב, in the first פסוק²²,** so why do we require the word שלמה to exclude a דבר שאינו מסויים from paying כפל by a טוען טענת גנב nevertheless -

אין למעט בכך בפסוק האחרון²³ עד שימעט הכתוב בהדיא -

We cannot exclude in this manner from paying כפל by a דבר שאינו מסויים **in the last פסוק** by a טוען טענת גנב, **unless the תורה excludes it explicitly -**

גנב: גנב טוען טענת גנב proves his point that we cannot derive

דהא קרקעות עבדים ושטרות איצטריך למעוטי²⁴ ולא ילפינן מהדדי:

Because regarding קרקעות עבדים ושטרות we require exclusions by both גנב and גנב **and we do not derive them from each other;** the same applies to a דבר שאינו מסויים.

SUMMARY

A דבר שאינו מסויים according to רש"י is something without a סימן, and according to חצי a דבר שלם, or it is not a דבר שבמדה וכו'. We cannot derive the exclusions of a טוען טענת גנב and a גנב from each other.

THINKING IT OVER

סימן or there is no סימן what difference is there whether there is a סימן or there is no סימן ask on רש"י תוספות (regarding שבועה²⁵). Seemingly we can ask the same question on the גמרא why there is a difference if it is קרקע or מטלטלין²⁶; why should we exclude קרקע. Obviously the answer is that this is a גזירת הכתוב; the same can apply to a סימן!²⁷

²¹ This is referring to the פסוק of (כב,ג), המצא תמצא, which precedes the later פסוק of (כב,ח), שלמה.

²² There is seemingly more reason to obligate a גנב (who took the item illegally) to pay כפל than to obligate a טוען (who initially had the item in his possession legally) to pay כפל. So once we know that a גנב is exempt from כפל if it is a דבר שאינו מסויים, it would seem logical that a טוען טענת גנב be certainly exempt from כפל by a דבר שאינו מסויים. However תוספות rejects this reasoning.

²³ This is the פסוק of (פסוק ח) referring to a טוען טענת גנב.

²⁴ There is a כופ"כ regarding a גנב in the פסוק of המצא תמצא to exclude קרקעות וכו', and there is the וריבוי ומיעוט וריבוי regarding a גנב in the פסוק of (פסוק ח) to exclude קרקעות וכו'. And we are not satisfied with one מיעוט, but rather both a גנב and a טוען טענת גנב require there separate לימודים. The reason may be that just as there is a חומרא by a גנב (see footnote #22), there is also a חומרא of a טוען טענת גנב (over a גנב) since the טוען טענת גנב swore falsely.

²⁵ See footnote # 2.

²⁶ We can also ask the question on תוספות explanation that (it is not a דבר שבמדה or) it is a חצי רימון.

²⁷ See נחלת משה.